

examineret i Dogmatik — hvori jeg havde tillægnen mig Martensens Anskuelse — af Clausen og omvendt blev jeg examineret af Martensen i Gregetik, der fornemlig foredroges af Clausen, saa at jeg altsaa var stillet under de uheldigste Vilkaar, men jeg led virkelig ikke i mindste Maade under dette Forhold. Dette er dog et Exempel paa Noget, der virkelig indtraf. Jeg troer imidlertid, at saadanne enkelte Exemppler Intet bevise, men da den ærede Drdsfører nu fremdrog et saadant enkelt Exempel til Støtte for sin Anskuelse, har jeg troet, at jeg ogsaa kunde tillade mig at gjøre det Samme. Jeg tør paastaae, at der for de Studerende, som ville studere frit og selvstændigt, ikke er nogen som helst Vanskelighed eller Hindring ved Universitetet, og at det Baand og den Ufrihed, som den ærede Drdsfører antog at være tilstede, ingenlunde er det i den Grad, som han antager, samt at den hele Argumentation, som hentes fra den factiske Tilstand, ikke er begrundet. Naar den ærede Drdsfører paastod, at man ved Examen gik saameget i Detail, ja, at man endog gik i den Grad i Detail, at de Studerende af den Grund maatte anvende 5, 6 a 7 Aar paa deres Studium, samt at de maatte lære deres Collegier udenad og ikke kunne faae Tid til noget selvstændigt Studium, saa troer jeg at turde paastaae, at denne Skilddring er urigtig. Den væsentligste Fordeel, der efter den ærede Drdsførels Mening vandedes ved en Examenscommission, var den, at de Studerende derved bleve frie for at holde sig strengt til Professorernes Forelæsninger; Underviisningen vil foregaae som hidtil, man vil høre Forelæsningerne, men naar man kommer op til Examen, er man ikke under det Tryk, at man bliver examineret af dem, der have doceret. Det er egentlig Hovedpunktet. Ja, det er ganske vist, at Medlemmerne af en Examenscommission ikke ville holde sig til Professorernes Forelæsninger; thi hvorfra skulde de kjende dem? Men er dette heldigt for de Studerende? De Studerende, der skulle underkaste sig Examen, have dog Ret til at forbyde, at Prøven indrettes saaledes, at den hviler paa den Forberedelse, der er meddeelt dem. Men naar Examinatorerne ikke skulle holde sig til Professorernes Forelæsninger, hvad ville

de da holde sig til? Troer man, at de ville være frie for Systemer? Vilde de ikke ogsaa have deres særegne Meninger og examinere efter dem? Det er jo bekjendt fra Tydskland, at der føres meget almindelige Klager over, at Examinatorerne, valgte udenfor Universiteterne, examinere efter visse Systemer, lige saa fuldt som hos os Professorerne, men uheldigvis med den Forskjel, at de ofte sluttede sig til gamle og forældede Systemer; naar nu de Studerende efter et frit og selvstændigt Studium komme til disse Examinatorer af den gamle Skole, blive de aldeles affetedede og kunne slet ikke komme frem med deres nye Anskuelse og Opfattelse. Det er noget Nyt, som Examinatorerne slet ikke ville vide Noget af, fordi de ofte ikke kjende de nye Systemer. Jeg troer, dette er et Factum, at saaledes har det stillet sig ved mangfoldige Examenscommissioner i Tydskland. Skal en Examenscommission i Sandhed opfylde sin Hensigt, maa man til den vælge Mænd, der følge med Videnskaben. Men have vi udenfor Universitetet mange Mænd, der leve udelukkende for Videnskaben, eller i alt Fald saaledes, at de fuldstændig følge med Videnskaben? — og det vil, som sagt, være nødvendigt, naar de skulle examinere paa en tilfredsstillende Maade. Det troer jeg ikke. Det er jo i Almindelighed saaledes, at, naar Folk have fulden deres academiske Dannelse, gaae de ud i det praktiske Liv, mange af dem vedblive vistnok at følge med Videnskaben, men dog nærmest i specielle Reininger. Saadanne Mænd ville imidlertid være de allerfarligste Examinatorer, de ville nemlig have enkelte Specialiteter, som de ville examinere i, og det vilde efter min Mening medføre en fuldstændig ubillig Bedømmelse af de Studerende. Men, vil man sige, de ville føle denne Vanskelighed, og de ville vogte sig for den. Ja, det er muligt, men de ville da let føres til den modfatte Yderlighed, netop fordi de ikke kjende, hvorledes de Studerende ere blevne underviste, de ville holde sig til de almindelige Principer, som det ærede Medlem sagde; men skal Examinationen virkelig have nogen Betydning, kan man ikke blive staaende derved; saalænge man kun taler om Principerne i Al-